

Versterking Grebbedijk

Iedereen denkt mee

De 5,4 kilometer lange Grebbedijk tussen Wageningen en Rhenen beschermt een kwart miljoen mensen in de Gelderse Vallei tegen het water van de Nederrijn. Als deze rivierdijk bezwijkt staan steden als Veenendaal en Amersfoort onder water. Samen met inwoners, organisaties en andere overheden maakt Waterschap Vallei en Veluwe plannen voor de dijkversterking. 'Bescherming tegen overstromingen, wordt ingepast in het landschap en met de wensen van belanghebbenden wordt rekening gehouden.'

De Grebbedijk bij Wageningen (foto Paul van Roekel).

Gedeeltelijk moet de dijk ook hoger. Tot slot moet de dijk stabiel om verschuiving van het talud te voorkomen. Richard Jorissen, directeur van het Deltaplan Waterveiligheid: "De Grebbedijk wordt een dijk 3.0: hij biedt bescherming tegen overstromingen, wordt goed ingepast in het landschap en aanvullende wensen vanuit de bewoners worden gecombineerd met de uitvoering van de dijkversterking. Een mooi voorbeeld van gebiedsgericht werken."

"Dijkdenkers

De Gelderse gedeputeerde Josan Meijers ziet het als een mooie kans om verder te kijken dan alleen waterveiligheid. "Zo maken we het gebied veiliger én aantrekkelijker. Denk aan nieuwe natuur, stimuleren van recreatie, een betere ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid. De regio Food Valley in de Gelderse Vallei heeft baat bij een aantrekkelijk vestigingsklimaat. De verbetering van de Grebbedijk kunnen het gebied een boost geven."

Naar verwachting wordt in 2021 de nationale Omgevingswet van kracht. Meijers: "Dat zal veel vragen oproepen tijdens het planproces, maar wellicht ook in de uitvoering. We denken dat de intensieve samenwerking tussen de betrokken partners een prachtige kans biedt om dat leerproces samen te doorlopen."

waterschap op met de gemeente Wageningen, provincie Gelderland, provincie Utrecht, Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer. Hamvraag is: wat zijn de kansen voor natuur, recreatie, cultuurhistorie, toerisme, duurzaamheid en verkeersveiligheid op en rondom de dijk?

Dijk 3.0

Een veiligheidsanalyse maakte duidelijk dat de dijk versterkt moet worden. Op veel plekken is sprake van 'piping': hier stroomt water onder de dijk en voert zand mee.

DOOR THEO BRAND

De versterking van de Grebbedijk krijgt subsidie vanuit het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Eind september werd de beschikking voor ruim zes miljoen euro overhandigd aan waterschap Vallei en Veluwe. Naast deze subsidie en de investering door het waterschap zelf, dragen gebiedspartners ook bij. Tanja Klip-Martin, dijkgraaf waterschap Vallei en Veluwe: "Om voor het gebied alle mogelijke ontwikkelingskansen te onderzoeken, hebben we onze partners hard nodig. Zo creëren we gezamenlijk draagvlak voor de mooie ideeën die ontstaan."

Juist vanwege de kansen voor het gebied trekt het

"Als partners en vertegenwoordigers van de zogeheten dijkdenkers staan we samen aan de lat om inzicht te krijgen in de kansen. Door alle relevante belanghebbende partijen te betrekken kan een win-win situatie ontstaan; een positief resultaat voor omwonenden, bezoekers, natuurliefhebbers en overheden."

Verbinding

Wilma Pol is senior-beleidsmedewerker Ruimtelijke Ontwikkeling

"Deze samenwerking is al helemaal in de geest van de nieuwe Omgevingswet"

van de gemeente Wageningen. Het gebiedsproces met de 'dijkdenkers' noemt ze bijzonder. "Het biedt een hoge mate van participatie. De gebiedsontwikkeling biedt mogelijkheden voor wensen uit de samenleving. Tegelijk wordt de noodzaak om de dijk te versterken goed onder de aandacht gebracht. Ambities van de gemeente kunnen we meenemen, zoals het versterken van de verbinding tussen de stad en de dijk en daarmee de rivier."

"De samenwerking die onder leiding van het waterschap tot stand is gekomen, sluit aan bij onze werkwijze om samen met partners en inwoners te werken aan gebieds-

ontwikkeling. Deze vorm van samenwerking is al in de geest van de nieuwe Omgevingswet. De ervaringen tot nu toe zijn positief."

Veilig vaarwater

Henk Blaauw is voorzitter van watersportvereniging VADA en één van de dijkdenkers. "Onze ideeën kunnen we voorleggen aan het projectbureau. Samen met medewerkers kunnen we bezien of onze plannen passen in het grote geheel. Dat biedt een unieke kans. Het

recreatieve deel doen we samen met andere watersporters in ons gebied. Ook dat is uniek. We trekken op met alle betrokkenen."

Waarom denkt Blaauw zo graag mee? "Het dijkproject komt ons goed uit," zegt hij. "We zijn toe aan vernieuwing en uitbreiding. Ook willen we graag veilig vaarwater voor onze roeiers, kanoërs, zeilers en motorboten. Vooral in geval van slecht weer, mist en zware stroming in de Rijn zou bijvoorbeeld een extra vaargeul voor ons een uitkomst kunnen zijn."

Martha Bloem woont in natuurgebied de Blaauwe Kamer met de dijk,

rivier en uiterwaarden dagelijks om zich heen. Ze ziet en spreekt voorbijgangers en bezoekers. "Ik waardeer het proces waaraan iedereen die een idee, belang of belangstelling heeft wordt uitgenodigd deel te nemen. Daarbij is ook oog voor nieuwe mogelijkheden van dijkbouw en waterkering." Toch maakt ze ook een kanttekening: "Mijn indruk is dat vooral mensen vanuit georganiseerde interesse- en belangengroepen bereikt worden, zoals natuurorganisaties, watersporters en aanwonenden. Die hebben natuurlijk allemaal hun eigen ideeën op tafel gelegd. Dat laat al aardig wat uitdagende tegenstellingen zien."

Eigen belang

Hoe gaat het projectteam straks met die tegenstellingen om? Omgevingsmanager Ralph Gaastra: "We willen als waterschap een betrouwbare overheid zijn, maar dat betekent niet dat we niet bijvoortschrijdend inzicht van gedachten kunnen veranderen. Dat zeggen we er vaak bij als we uitleggen dat we in deze fase zoveel mogelijk ideeën willen ophalen, maar tegelijk niks kunnen garanderen. En daarbij is de veiligheidsopgave ook nog niet volledig uitgekristalliseerd. Dat kan betekenen dat we straks misschien weer anders moeten kijken naar oplossingsrichtingen."

Gaastra vraagt alle betrokkenen verder te kijken dan het eigen belang. "Een gebiedsproces vraagt van alle partners om integraal naar opgaven en ambities te kijken en niet alleen op eigen plannen te focussen. Uitkomst van de samenwerking met gebiedspartners is dat we samen het plan van aanpak voor de verkenningsfase hebben opgesteld en ook gezamenlijk aan producten werken, zoals de vijf bouwstenen voor waterveiligheid: natuur, landschap en recreatie, duurzaamheid en stadsontwikkeling en infrastructuur."

Wandelaars en fietsers

Martha Bloem mist in het proces nu nog de niet-aanwonende en niet-georganiseerde burgers. "De wandelaars op de dijk, de jonge ouders die nu nog niet met hun kinderen naar een strandje aan de Rijn willen, omdat dat een beetje gevaarlijk is. De schoolieren uit de Betuwe die elke dag over de dijk naar school fietsen en ouderen die met hun rollator de uiterwaarden in zouden willen. Ik hoop dat als de ontwerprijtingen klaar zijn, er voldoende gelegenheid is om ook deze mensen hun visie en inbreng te laten geven."

Theo Brand is communicatieadviseur bij waterschap Vallei en Veluwe.

Meer informatie op www.grebbedijk.com.